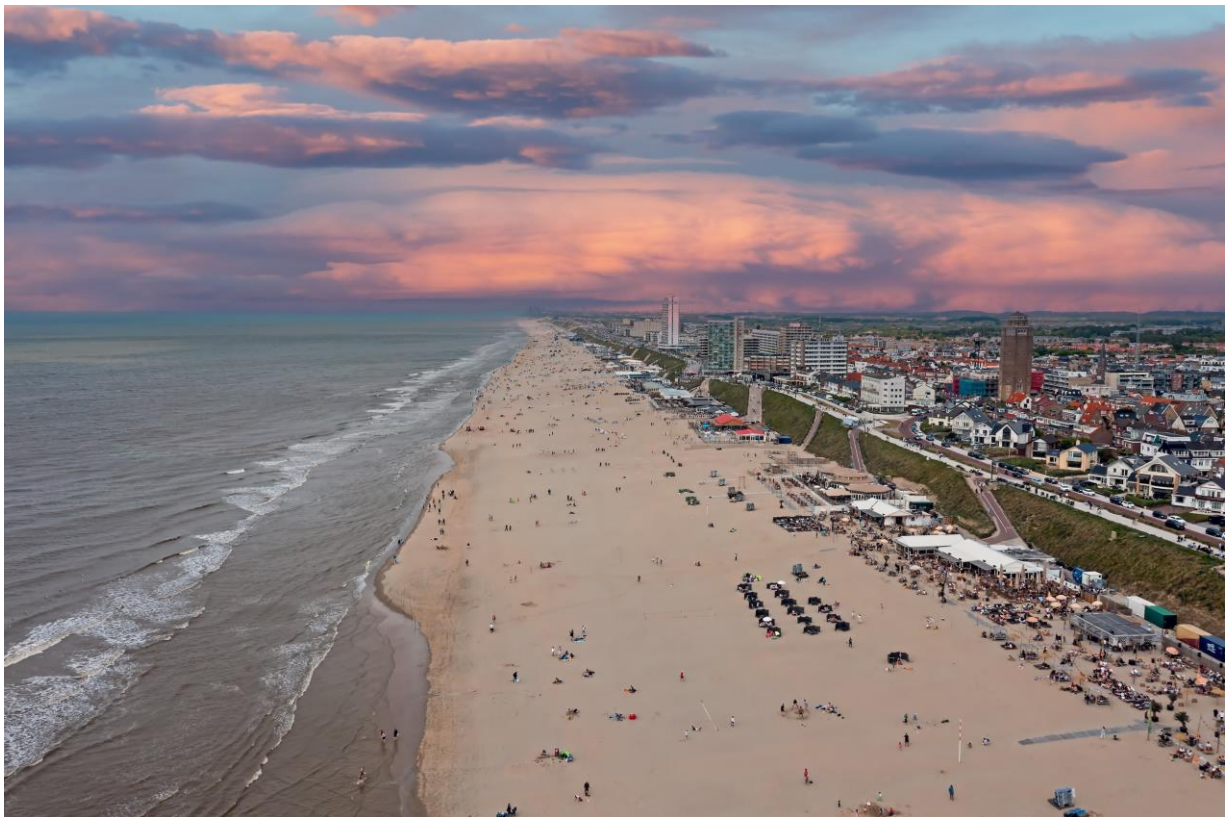

Opinie: Er ligt een Deltaplan om de kust te versterken, nu moeten de regio's het oppakken

Deltacommissaris Co Verdaas stelt een nieuw Deltaplan voor om in zo'n tweehonderd jaar een kustlijn te bouwen die Nederland veilig maakt voor een zeespiegelstijging van vijf meter of meer. Maar sussen we onszelf niet in slaap?

Dick Butijn en **Henne Pauli** Volkskrant, 13 maart 2024

Waterwerken

Het strand bij Zandvoort tijdens zonsondergang. Beeld Getty Images

Vooropgesteld, het is goed en getuigt van lef dat de nieuwe deltagcommissaris, Co Verdaas, amper drie maanden in functie, een koers uitzet waar burgers en bestuurders iets van kunnen vinden. Vooral maakt het de partijen in de kabinetsformatie duidelijk dat zeespiegelstijging, hoge rivierafvoeren en extreme regenval voor ons lage kustland een existentiële bedreiging vormen. Verdaas zegt met dit plan: 'Niet opgeven, maar doorgeven.'

Het [beleidsstuk *Ruimte voor zeespiegelstijging*](#) dat de deltagcommissaris presenteert, is weinig concreet: het zet de eerste uitwerking van de drie oplossingsrichtingen 'meebewegen', 'beschermen' en 'zeewaarts' naast elkaar en ziet dat als een menukaart van 'bouwstenen'.

Maar als je tegenover [Mariëlle Tweebeeke van Nieuwsuur](#) zit, kan je niet met meel in de mond praten. Dan schets je een totaalplaatje van Nederland in tijden van zeespiegelstijging. Zo ontstaat door vragen van journalisten tenminste een completer beeld. Dat is natuurlijk een contourenplan. Letterlijk: de deltacommissaris trekt een nieuwe contour rondom het gebied waarin wij en toekomstige generaties veilig moeten kunnen leven en werken. Als vertrekpunt, niet als eindbeeld.

Van zuid naar noord

Welk Nederland rijst er nu op uit al die elementen? We lopen met Verdaas mee, van zuid naar noord:

Scheldemonde/Westerschelde. Binnen verder verhoogde brede zeedijken stijgt de rivier de Schelde mee met de zeespiegel om de haventoeegang naar Antwerpen open te houden.

Zeeland wordt Zoetland: een groot nieuw Deltaplan. Waar rivieren met extreem hoge afvoeren uitmonden in een steeds hoger opdringende Noordzee is Zeeland de meest kwetsbare provincie. Zeeland krijgt een 900 vierkante kilometer groot waterbekken, een zoet of brak Deltameer op 0 NAP voor de kust. Daarin kunnen Rijn en Maas gewoon blijven uitstromen, ook bij extreem hoogwater. Het Haringvliet wordt de hoofdafvoer. Grevelingen en Oosterschelde worden ingezet als primaire berging en verzoeten daardoor. Dit wordt de tweede waterton van Nederland, naast het IJsselmeer.

Drechtsteden

De Nieuwe Waterweg wordt afgesloten om de Drechtsteden te beschermen en verdere verzilting te stoppen. Dat kan met een zeeluis in combinatie met uitwateringssluizen. Of er wordt gekozen voor een strikte afscheiding tussen zeevaart en binnenvaart. Dan moet het Rotterdamse havenbedrijf overslagfaciliteiten bouwen.

Holland krijgt een hoge duinwal en brede zandstrook op de huidige kustlijn. Dat lijkt erg op het besluit dat België voor de Vlaamse kust heeft genomen. Noord- en Zuid-Holland komen achter een hoog duinfront te liggen. Voor de badplaatsen moet ligging aan zee behouden blijven door bijzondere golfbrekerconstructies. Het IJsselmeer zal onze primaire regenton blijven met aanvoer van water van de IJssel.

Verdienvermogen

De Randstad blijft achter de versterkte kust behouden. Het verdienvermogen van deze metropool kan niet gemist worden bij de financiering van de transitie die op ons afkomt. Een belangrijke beleidskeuze. Het droom- of doembeeld van een nieuw Blauw Hart voor Holland is van tafel. Wel wordt gedacht aan een geleidelijke spreiding van investeringen oostwaarts. De Hollandse duinwal sluit aan op de (harde) Afsluitdijk.

De noordelijke kust wordt van Zurich tot Delfzijl beschermd door de zeedijken van de toekomst. Daar zal het principe 'Bouwen met de Natuur' volop worden toegepast.

De Waddenzee valt buiten de ring. Het Waddengebied dreigt geleidelijk te verdrinken, als de zeespiegelstijging sneller verloopt dan de aanslibbing kan bijhouden. Mogelijk kan dan met gerichte zandsuppleties de wadvorming doorgaan. Ook Duitsland heeft voor zijn uitgestrekte *Wattengebiet* plannen in die richting.

Kanttekeningen

Bij dit plaatje zijn heel wat kanttekeningen te maken. Waarom blijft de Westerschelde buiten schot? Is het nieuwe deltameer wel groot genoeg om bij rampen met uitvallende pompen de enorme watermassa te bergen? Moeten de Hollandse badplaatsen wel zo blij zijn met hun ligging aan zee ingeklemd tussen zandopspuitingen en torenhoge 'nep-duinen', hebben zij niet een betere toekomst met vrije ligging aan een kustmeer? Geven we in Holland en het noorden niet teveel ruimte aan verzilting, die onze drinkwatervoorraad bedreigt?

Maar deltacommissaris Verdaas presenteert ons tenminste een plan. Nu kunnen alle regio's echt aan de slag voor een veilig en leefbaar Nederland. De Deltawet zegt dat de regering het Deltaprogramma in een zesjaarlijkse cyclus 'her-ijkt'. Het volgende ijkmoment is in 2026. Er is dus niet veel tijd om het vergezicht van Verdaas te concretiseren. De zeespiegel blijft stijgen.

Over de auteurs

Dick Butijn en **Henne Pauli** zijn betrokken bij de Initiatiefgroep Tweede Kustlijn en het Kennisprogramma Zeespiegelstijging.